

Nepomýšlejte na vysoké věci, ale nechte se vést k obyčejným. Nebuďte moudří sami podle sebe. Nikomu neodplácejte zlým za zlé. Předě všemi lidmi mějte na mysli ušlechtilé věci. Je-li možno, *pokud to záleží* na vás, mějte pokoj se všemi lidmi. Nemstěte se sami, milovaní, nýbrž dejte místo *Božímu* hněvu, neboť je napsáno: ‚Mně patří pomsta, já odplatím, praví Pán.‘ Ale: ‚Jestliže má tvůj nepřítel hlad, dávej mu jíst, a má-li žízeň, dávej mu pít; když to budeš činit, nasypeš žhavé uhlí na jeho hlavu.‘ Nenech se přemáhat zlem, ale přemáhej zlo dobrem.

Každá duše ať se podřizuje nadřazeným autoritám, neboť není autority, leč od Boha. Ty, které jsou, jsou zřízeny od Boha, takže ten, kdo se staví proti autoritě, odporuje Božímu nařízení. Ti, kdo *mu* odporují, přivolávají na sebe soud. Vládcové nejsou postrachem dobrému jednání, nýbrž zlému. Chceš, aby ses *nemusel* bát autority? Čiň dobré, a budeš mít od ní chválu. Vždyť je Božím služebníkem pro tvé dobro. Jednáš-li však zle, boj se, neboť ne nadarmo nosí meč. Je Božím služebníkem, vykonavatelem hněvu nad tím, kdo činí zlo. Proto *je* nutno podřizovat se, *a to* nejen kvůli tomu hněvu, nýbrž i kvůli svědomí.

Dopis Římanům 12, 16-21 a 13, 1-5

Nenech se přemáhat zlem, ale přemáhej zlo dobrem

Bratři a sestry z Jednoty bratrské si vylosovali pro rok 2011 heslo z dopisu Římanům 12, 21.

Tímhle psaním tedy také bilancuji minulý rok, ve kterém se dobro a zlo ve veřejném prostoru přirozeně míchalo. Snad o to víc, oč jsme dokázali do veřejného prostoru narvat protichůdných informací. Obyčejný člověk pochopitelně vzdychá, že se už v ničem nevyzná... Nekladu si nebeské úkoly, že všechno vysvětlím, ale už pro samého sebe hledám a pojmenovávám to, co jsem rozpoznal. Jsem totiž hledač dobra. Dělán to jako kazatel, čtu Bibli a vykládám ji, takže se nebudu divit, když se mnou nebudou někteří souhlasit. Nicméně, bude mi ctí, když se se mnou budou o svůj názor přít.

Unde malum aneb Odkud je zlo?

Žijeme ve světě, který všechno opatrnicky pojmenovává neúplně. Při pojmenování zla *zlem* a dobra *dobrem* by se kdekdo kroutil, ne proto, že si není jist, ale proto, že to není kulturně a politicky korektní. Nic není úplně jasné a ve chvílích, kdy se nám válka a lynčování diktátorů přenáší téměř on line, jsme velmi opatrní pojmenovat co je co. Máme mnoho informací, ale neumíme je třídít. Biblický text se nebojí používat tak jasné pojmy. A není to proto, že těch informací má málo a že je omezený. Ale především proto, že je to třeba a za druhé proto, že obojí nese jasné znaky. Zlo je zlé a dobro dobré. A zlo je je vždycky přítomné a dobro vždycky zvítězí. V této dočasnosti někdy, ale jistě na věčnosti.

Jak to, že si Pán Bůh dovolí pojmenovat zlo a dobro jasně? Protože on sám je dobro a zlo stvořil¹ a jen on s ním dovede zacházet² a také jen on jej dovede zastavit. Budeme-li se bavit o dobrou a zlu,

---

¹ Izajáš 45, 6n: Já *jsem* Hospodin a jiného není. Formuji světlo a tvořím tmu, činím pokoj a tvořím zlé; já, Hospodin, činím toto všechno. (Viz ještě Micheášovo proroctví 1, 12; Jób 2, 10; Amosovo proroctví 3, 6 a Pláč Jeremjášův 3, 38)

² Jeremjášovo proroctví 18, 11

musíme vědět, že rozeznat, pojmenovat a ovládnout situaci můžeme jen s Pánem Bohem. A jen jemu je možno nechat v rukou zásadní řešení.³

Bída Adama a Evy je v tom, že dobro a zlo nezvládají, dokonce i když se snaží dělat dobro,⁴ výsledkem je zlo. Tak jsme na tom všichni. Jen v Ježíši Kristu je možno najít řešení. Však i apoštol Pavel říká, že jen z moci Ducha svatého nakonec děláme to, co chce Bůh - tedy dobro. Stačí dále pokračovat ve čtení dopisu Římanům v 8. kapitole.

Jsem přesvědčen, že Pán Bůh zasadil strom poznání dobrého a zlého v ráji proto, že jej připravil pro lidstvo, aby z něj jedlo spolu s milovaným Synem, kterého chtěl do světa poslat jako skutečný vrchol a odlesk své slávy. Ano, Ježíš měl přijít, ale neměl umírat. Pán Bůh je ale *paličatý*, když si něco usmyslí, tak toho dosáhne. Přišel tedy jeho milý Syn, ukázalo se dobro⁵, jak píše apoštol Titovi (2, 11), umřel za nás a vstal z mrtvých, vybojoval to, co bránilo, a vede nás k poznání dobrého a zlého a k vítězství nad zmutovaným zlem v ďábelské podobě. V Kristu je všechna naše sláva a s ním⁶ můžeme přenechat zlo tomu, kdo se v něm vyzná.

Zlo a dobro je třeba znát

V dobru a zlu se tedy musíme vyznat.⁷ A nejen, že jsou kolem tlampače, které nás matou, ale nám samým to připadá moc namáhavé a radši uděláme cokoli jiného, než abychom poctivě hledali. Přeskládáme celou garáž, vymyslíme novou turbínu, dosáhneme vyššího vzdělání, ale abychom si připustili hledání, to je nad naše síly. Mám dobrou zprávu: Duch Boží nám fouká do zad! Tím si můžeme být jisti a o tuto naději se můžeme opřít. Proto se nazýváme hledači a proto je hlavním rysem křesťanství otevřenost a zkoumání. Platí přece, co psal Pavel do Tessaloniky (5, 21): “Všechno však zkoušejte; *co je dobré, to pevně držte, a všeho, co vypadá zle, se vystříhejte.*”

A platí to ve všem, v politice, sociálních aktivitách, v umění. Je třeba hledat cesty a vyjádření dobrých věcí. Charakter ztracených lidí lze popsat tak, že se nevyznají v ničem. Ani v tom nezákladnějším - vyjádřeno pravíci a levíci. Prostě plavou úplně, matlají to dohromady jako obyvatelstvo velmi hříšného města Ninive z Jonášova proroctví. Pán Bůh na konci té prorocké

---

³ Bez obavy! V Bohu není střídání zla a dobra, není v něm *polojasno*, není trochu dobrý a trochu zlý (Jakubův dopis 1, 16nn). Nezávislá tam zlo moc nad dobrem jakýmsi zastíněním dobra (původní smysl slova v epištole je *zatmění* nebeského tělesa). Tedy se Bůh postupně více a více nenaštává... (Malachiášovo proroctví 3, 6) To my jsme nedělitelně *dobrozlí*, a spíše ve výsledku zlí, protože chceme konat dobro a konáme zlo (Římanům 7)

⁴ Píše to apoštol Pavel ve verších 7. kapitoly, myslím tím v 15. a následujících

⁵ řecké *apparuit*, jak to známe z angličtiny *appear* - ukázat se v zorném poli

⁶ Pánu Bohu je líto, že lidé došli k poznání *dobrého a zlého* sami, brzo a nepřipraveni. On to měl v plánu - ale později! Když Pána Ježíše slyšíte, jak plánuje dokonalou harmonii mezi ním, Otcem a učedníky, nedá se vyposlechnout nic jiného, než to, že *dobré a zlé* pochopíme společně vedeni Duchem svatým: “Slávu, kterou jsi mi dal, jsem dal jim, aby byli jedno, jako my jsme jedno — já v nich a ty ve mně, aby byli přivedeni k dokonalé jednotě a aby svět poznával, že jsi mne poslal ty a že je miluješ tak, jako miluješ mne. Otče, chci, aby i ti, které jsi mi dal, byli se mnou *tam*, kde jsem já, aby viděli mou slávu, kterou jsi mi dal, neboť jsi mne miloval před založením světa.” (Janovo evangelium 17, 21-24) Proto tvrdíme, že ten strom s ovocem dobrého a zlého nerostl v ráji *napotvoru* a nebo *omylem*. Stál tam *záměrně!*

⁷ Jsou specialisté na to, jak nás zmást: Běda těm, kdo zlu říkají dobro a dobru zlo, *kdo* pokládají temnotu za světlo a světlo za temnotu, *kdo* pokládají hořké za sladké a sladké za hořké... (Izajášovo proroctví 5, 20n)

knihy Bible vyslovil soucit s městem, v němž je “více než sto dvacet tisíc lidí, kteří nerozeznají pravici od levice, a *ještě* množství zvířat?” (Jonášovo proroctví 4, 11)⁸

Tito pomatení lidé stále zůstávají u toho, co se podařilo vyjádřit komunistům slovy o tom, že je tu základna ekonomická a nadstavba sociální či kulturní. Že až budeme ekonomicky silní, budeme schopni cítit a jednat sociálně. Budeme se chovat kulturně. Nejen, že to nefunguje, ale také je to proti evangelium. Tam člověk dává ve jménu dobra to poslední - nejen vdova svůj poslední peníz,⁹ ale i Ježíš svůj život a zcela tak zničí svou pozemskou *základnu*.

Starosmluvní člověk měl pro hledání pravidlo zákona, Desatera. A podle něj dovedl poznat, co je co. Zákon jej vedl k Mesiáši a s Ježíšem nyní přichází nové pravidlo, zákon ducha a života. Tedy nejenom *víme*, že je něco dobré, ale také *můžeme* to dobré udělat.¹⁰ Hledačství není jen pro rozpoznávání, ale také pro čin. A tím jsme u původního textu:

Přemáhej zlo dobrem

Když už jsme s Adamem a Evou ochutnali rajske ovoce a přijali na sebe odpovědnost, kterou nemůžeme unést, je třeba se s ní nějak vyrovnat. Východiskem je, že poznám, že zlo se děje nejenom mně, jako křivda a jako násilí páchané na mé osobě, ale zlo je ve mně - přemáhá mne. Moje srdce je zlé, jak říká Ježíš v Matoušově evangelium (15, 19) Je pak logické, že odpovídám zlým za zlé (Dopis Římanům 12, 17) pak se mstím (19).

Ale dobro má nejvyšší moc. Bůh je dobrý! (Žalm 118, 1; 100,5; můžeme tuto charakteristiku také vyslechnout v Matoušově evangelium 19, 17 - není totiž žádná *dobrá* poučka, žádný recept; ale je *dobrý* Bůh) A proto budu Ježíše následovat. Rozpoznání dobrého je v oběti živé, kdy se mu zcela odevzdám do vedení (dopis Římanům 12, 1n).

Bůh bude soudit svět.¹¹ Proto se můžeme všichni odvolávat k Němu. Apoštol nám radí: “dejte místo *Božímu* hněvu” (dopis Římanům 12, 19) Dobro přemůže mne i jiné, celý svět a jmenovitě Zlo. Apoštol si je jist, že dojde k úplnému vítězství: “Mám z vás proto radost; přeji si však, abyste byli moudří v tom, *co je* dobré, a prosti toho, *co je* zlé. Bůh pokoje brzo srazí Satana pod vaše nohy. Milost našeho Pána Ježíše *Krista bud'* s vámi. *Amen.*” (dopis Římanům 16, 19n)

S touto jistotou se vydáváme do práce a děláme to, co na tomto světě lze. Žalmista, vyzbrojen zákonem, radí: “Střež svůj jazyk od zlého a své rty před klamnými řečmi. Odvrať se od zlého a číň dobré, hledej pokoj a usiluj o něj.” (Žalm 34, 14n) Tím spíše se ve jménu Pána Ježíše můžeme vydat touto cestou my. Pro Ježíše to byl čin za činem, akce za akcí. Stál v synagoze s postiženým člověkem a dovolil si hodně, když okolostojícím řekl: „Ptám se vás, zda je dovoleno v sobotu učinit dobře, nebo učinit zle — duši zachránit, či zahubit?“ (Lukášovo evangelium 6, 9) A pak uzdravil

---

⁸ nevědí, co je *napravo* a *nalevo*, nebyl jim dán zákon a nemohou podle něj posuzovat. Všimněte si citlivosti stvořitele ke zvířatům, což je zajímavé.

⁹ Markovo evangelium 12, 41nn

¹⁰ Viz dopis Římanům 8, 1nn

¹¹ Viz knihu Kazatel 12, 13nn: “Slovo *na* závěr všeho, co bylo řečeno: Boha se boj a jeho příkazy zachovávej protože toto *se týká* každého člověka. Vždyť Bůh každé dílo přivede na soud se vším, co je skryto, ať dobrým nebo zlým.”

odumřelou ruku. I pro nás je to akce - dát napít nepříteli, dát mu najíst a obstarat jej bez předběžné podmínky, že toho nechá a už zlo dělat nebude.

Mnoho toho můžeme udělat my, ale text, který je v záhlaví tohoto článku hovoří o tom, že povinnost ochránců dobra má v naší době stát, má úřední moc. Tehdy šlo o autority vládců, dnes jde o demokraticky volené zastupitele a celou strukturu státní moci. K tomu byla státu svěřena úřední moc, aby byl ochráncem dobra. Má k tomu i nástroje.

Přemáhat zlo dobrem tedy znamená, aby dal člověk místo státní moci, aby se její moci dožadoval a čekal na ni a nepomáhal si sám mstou. A vládce se bude muset opovážit zasáhnout i mečem. Proto je třeba oslovovat samosprávu, zastupitele, psát starostům a hejtmanům, proto je třeba používat média a tisknout výzvy či volat ke zodpovědnosti všechny představené. A modlit se za ně.¹² Je docela dobře možné, že nerozhodnou tak, jak si my přejeme, ale není dobré, když mlčí a neodpovídají. Když se starají sami o sebe.

Nebo, a to je nejhorší, když svou autoritu propůjčí zlému. Takový stav legitimizuje všechna protestní shromáždění. Plné ulice v Moskvě musí mít naši podporu a hnutí Okupujte Wall Street také, protože ti lidé přestali rozumět současnosti a jsou přesvědčeni, že dobro zmučovalo ve zlo a není s ním možné dále pokračovat. Byť bychom se vším nesouhlasili, stejně platí, že stát má na hnutí reagovat, ne jej likvidovat. V našich podmínkách jde o občanskou neposlušnost, která musí kontrolovat podivné reformy škrtačích ministrů tzv. reformní vlády. To je například rušení malých nemocnic a podporu velkých a ztrátových, likvidaci neposlušných a všímavých úředníků ve všech rezortech průmyslu a další... Všimněte si, jak dobře bylo, když se lidé přivazovali k šumavským stromům. Výsledkem bylo to, co se nedostalo úplně ven - ukázalo se, že stát postupoval nezákonně už při samotném rozhodnutí o těžbě. Jakkoli má dopis Římanům ve 13. kapitole tak velké očekávání od autorit a vládců, má zase Zjevení Janovo ve 13. kapitole jasné pochopení pro ty, kdo se šelmě zvlčilého státu postaví.

Přemáhat zlo dobrem tedy pro nás neznámá rozbředlou poddanost, která se nebrání. Naopak. Je to tvrdá bitva uvnitř každého z nás, aby byl dán prostor Pánu Bohu. A pokud je nám svěřena vláda, pak musíme užít všechny nástroje svěřené moci, aby mělo dobro prostor. A máme se dožadovat na nám nadřízené vládě, aby využívala všechnu svou moc pro ochranu dobra. Je třeba využít všechny správné cesty k tomu, aby to tak dělala. Pokud to odmítne, je naprosto správné odmítnout takové vládě poslušnost. A nakonec: je dobré nechat místo Božím soudům. Ty jsou spravedlivé a dokonalé.

---

¹² Viz 1. dopis Timoteovi 2, 1-4